

Pożar odpadów – czy mogę coś z tym zrobić? Poradnik dla obywatela.

Zawiadomienie o przestępstwie

Pożary obiektów, na terenie których przechowuje się odpady, mogą się często wiązać z popełnieniem przestępstwa – chodzi tutaj zarówno o przypadki celowego lub przypadkowego podpalenia, jak również sytuacje, w których osoba odpowiedzialna za taki obiekt doprowadzi swoimi zaniedbaniami do samozapłonu odpadów, choćby przez nieprawidłowy sposób zabezpieczenia odpadów czy też samego obiektu przed dostępem obcych.

Kodeks karny daje wiele podstaw do pociągnięcia sprawców pożaru do odpowiedzialności. Warto szczególną uwagę zwrócić na jego cztery artykuły: 163, 164, 182 i 183. Pierwszy z nich zawiera opis przestępstwa spowodowania pożaru, który zagraża życiu lub zdrowiu wielu osób albo mieniu w wielkich rozmiarach. Drugi z nich mówi o spowodowaniu bezpośredniego niebezpieczeństwa takiego zdarzenia. Trzeci dotyczy zanieczyszczenia środowiska w sposób, który może zagrazić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi. Ostatni natomiast obejmuje przypadki niezgodnego prawem postępowania z odpadami, co – ponownie – może zagrazić życiu lub zdrowiu człowieka lub spowodować istotne obniżenie jakości wody, powietrza lub powierzchni ziemi. Wszystkie te przestępstwa można popełnić umyślnie, jak i nieumyślnie.

W sytuacji gdy ktoś podejrzewa, że dany pożar powstał w wyniku takiego przestępstwa lub może mieć z nim związek powinien zawiadomić o tym fakcie odpowiednie organy ścigania.

1. Kto może zawiadomić organy ścigania?

Zawiadomienie może złożyć każdy. Zarówno pokrzywdzony pożarem (np. ktoś kto mieszka obok płonącego magazynu odpadów, kto bezpośrednio odczuwa jego negatywne skutki), jak i każda inna osoba, która posiada jakąś wiedzę na temat takiego zdarzenia (np. widziała w trakcie spaceru podejrzane osoby na terenie obiektu na niedługo przed wybuchem pożaru), a nawet organizacja społeczna.

2. Kogo zawiadomić?

Zawiadomienie należy wysłać do prokuratora rejonowego, który jest odpowiedzialny za obszar, na terenie którego doszło do pożaru.

3. Czy muszę do prokuratora napisać pismo?

Zawiadomienie można bądź wysłać na piśmie, bądź też zgłosić ustnie do protokołu – wtedy wystarczy udać się do najbliższej jednostki Policji i opowiedzieć wszystko co się wie o pożarze dyżurującemu policjantowi.

4. O czym poinformować w zawiadomieniu?

O wszystkich posiadanych informacjach, które mogą mieć związek z pożarem i zaobserwowanych przed pożarem nieprawidłowościach, np. o rozmiarach pożaru, sposobie zabezpieczenia płonącego obiektu, o tym czy ktoś nieuprawniony na niego przed pożarem nie wchodził, o sposobie funkcjonowania składowiska czy magazynu, o odczuwanych skutkach pożaru i zagrożeniach jakie on niósł dla ludzi i mienia, o lokalizacji potencjalnie skażonej przez pożar glebie czy wodzie, itp.

W zawiadomieniu nie trzeba wskazywać konkretnego przepisu, zawierającego opis przestępstwa do którego doszło – wskazanie prawidłowej kwalifikacji prawnej czynu to zadanie organów ścigania.

5. Czy do zawiadomienie trzeba dołączyć dowody?

Nie ma takiego obowiązku. Zadaniem organów ścigania jest zebranie i zabezpieczenie materiału dowodowego. Jeżeli jednak posiada się jakiegokolwiek dowody – np. w postaci nagrań z monitoringu – warto je przekazać Policji lub prokuratorowi.

6. Czy zawiadamiający/pokrzywdzony mają jakieś uprawnienia związane z zawiadomieniem?

Pokrzywdzony jest stroną dochodzenia/śledztwa, co oznacza, że może brać udział w czynnościach procesowych, składać wnioski dowodowe, zapoznawać się z aktami sprawy, czy też odwoływać się od decyzji prokuratora – np. składać zażalenie na odmowę wszczęcia postępowania lub jego umorzenie. Osoba, która zawiadomiła o pożarze, ale sama nie została w jego skutek pokrzywdzona, nie posiada takich uprawnień; zostanie jedynie poinformowana o wszczęciu, odmowie wszczęcia i umorzeniu postępowania. Gdy zawiadamiającym jest organizacja społeczna ma ona prawo wnieść zażalenie na odmowę wszczęcia postępowania.

7. Czy zawiadamiający/pokrzywdzony mają jakieś obowiązki związane z zawiadomieniem?

Konsekwencją zawiadomienia o przestępstwie na piśmie może być przede wszystkim wezwanie na przesłuchanie, ewentualnie wydanie odpowiednich dowodów, jeżeli nie dołączyło się ich do zawiadomienia. Ponadto bezwzględnie należy pamiętać o mówieniu prawdy i nierzucaniu fałszywych oskarżeń, jeżeli nie posiada się dowodów czyjejs winy.

8. Czy zawiadamiającemu, który fałszywie oskarży kogoś o podpalenie coś grozi?

Za fałszywe oskarżenie kogoś o popełnienie czynu zabronionego grozi grzywna, kara ograniczenia wolności, a nawet kara pozbawienia wolności do lat 2.

9. Czy można coś jeszcze zrobić poza zawiadomieniem o ww. przestępstwach?

Ustawa o odpadach zawiera szereg przepisów, które zakazują osobom prowadzącym gospodarkę odpadami prowadzenie działalności w sposób zagrażający zdrowiu i życiu ludzi, czy też środowisku. Za złamanie tych przepisów, które zawierają opis wykroczeń, grozi kara grzywny albo areszt. W związku z tym wszelkie nieprawidłowości w magazynach/składowiskach odpadów, które nie prowadzą do wybuchu pożaru, ale wiążą się z zagrożeniem dla ludzi i środowiska, albo w inny sposób naruszają przepisy ustawy o odpadach można zgłaszać Policji – zarówno pisemnie, jak i osobiście do protokołu.

Istotne akty prawne

1. Kodeks karny
 - a. link: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970880553>
 - b. przepisy: art. 162, 163, 182, 183
2. Kodeks postępowania karnego
 - a. link: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU19970890555>
 - b. przepisy: art. 49, 156, 303, 304, 305, 306, 315 – 318
3. Ustawa o odpadach
 - a. link: <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20130000021>
 - b. przepisy: art. 171 - 193

WZÓR ZAWIADOMIENIA O PRZESTĘPSTWIE

miejsowość, data

Imię i nazwisko/Nazwa Zawiadającego

Adres

Dane kontaktowe (telefon, adres email)

Prokurator Rejonowy w...

Prokuratura Rejonowa w...

Adres Prokuratury

ZAWIADOMIENIE

o przestępstwie

Na podstawie art. 304 § 1 k.p.k. zawiadamiam, że w dniu [data] w [nazwa miejscowości] na terenie składowiska odpadów przy ul. [dokładny adres], doszło do pożaru nieodpowiednio zabezpieczonych odpadów, który zagrażał życiu i zdrowiu osób przebywających w okolicy, a także sąsiednim zabudowaniom, i mógł dodatkowo spowodować zanieczyszczenie wody, gleby i powietrza.

Uzasadnienie

W dniu [data] na terenie opisanego składowiska doszło do pożaru. Składowisko to było od pewnego czasu niezabezpieczone (dziurawe ogrodzenie), a niebezpieczne odpady były porzucane po całej jego powierzchni, w żaden sposób niezabezpieczone przed kontaktem z glebą i deszczem. Prowadzę obok działalność gospodarczą w związku z czym mam zainstalowany monitoring, na nagraniach z którego widać samochód, który przyjechał na składowisko w środku nocy, na kilkadziesiąt minut przed wybuchem pożaru. Dym z pożaru rozprzestrzenił się po całej okolicy – zarówno w stronę innych zakładów, w których przebywali ludzie, jak również w stronę dalej znajdujących się zabudowań mieszkalnych i pól. Istnieje ryzyko, że zawarte w nim trujące substancje przeniknęły nie tylko do powietrza, ale także do gleby i wody, co zagraża zarówno osobom przebywającym w okolicy, jak również prowadzonym niedaleko uprawom. Gdyby nie sprawna akcja gaśnicza pożar bez wątpienia rozprzestrzeniłby się na sąsiednie nieruchomości i doprowadził do wielkich strat materialnych.

W związku z powyższym proszę o przeprowadzenia badań powietrza, gleby i wody w okolicy oraz podjęcie niezbędnych działań w celu zatrzymania osób odpowiedzialnych za pożar, nieprawidłową gospodarkę odpadami i zanieczyszczenie środowiska.

Podpis

Załączniki:

1. Zapis z monitoringu.